

Internetgebruik

Ongeveer de helft van de vijftigplussers in Europa maakt regelmatig gebruik van het internet.⁵

Digitale technologie wordt voor vijftigplussers in toenemende mate belangrijk om in contact te blijven met anderen. Reeds vóór de COVID-19 pandemie gaf iets minder dan de helft van de respondenten aan het internet gebruikt te hebben in de week voor de bevraging. In België ligt dit aandeel hoger (65%). Buurlanden Duitsland, Frankrijk en Luxemburg vertonen een iets lager gebruik. Scandinavische landen scoren doorgaans het hoogst (bv. Denemarken, 84%), terwijl vijftigplussers in Zuid- en Oost-Europese landen het minst hun weg naar het internet vinden. Het gebruik van internet bij ouderen blijkt efficiënt in het bestrijden van gevoelens van eenzaamheid, vooral bij alleenstaanden.

Tewerkstelling

Het veranderen naar een beroep met lagere status op latere leeftijd kan tal van voordelen hebben.⁶ Het afdalen van de carrièreladder hoeft niet meteen nadelig te zijn voor oudere werknemers. Uit onderzoek blijkt dat voor velen een beroep met lagere status de beroepstevredenheid verhoogt en werkdruk doet afnemen. Tegelijk verlaagt dit niet het gevoel van zelfstandigheid en de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het werk. De enige nadelen zijn dat deze jobs meestal fysiek veeleisender zijn en er mogelijk sprake is van loonverlies. Ondanks deze minpunten kan een stapje terug aan het einde van de carrière minder stress en meer beroepsvreugde betekenen. Deze resultaten vormen een aanbeveling tot flexibiliteit in de beroeps carrière waardoor welzijn op het werk verhoogd wordt en pensionering mogelijk wordt uitgesteld.

Bibliografie

1. Arnault et al. (2021), "Economic Vulnerability and Unmet Healthcare Needs among the Population Aged 50+ years During the COVID-19 Pandemic in Europe", *European Journal of Ageing* (first online), 15p.
2. Vergauwen et al. (2021), "The COVID-19 pandemic and changes in the level of contact between older parents and their non-coresident children: A European study", *Journal of Family Research* (first online), 25p.
3. Bernard et al. (2019), "Does moving in childhood and adolescence affect residential mobility in adulthood? An analysis of long-term individual residential trajectories in 11 European countries", *Population, Space and Place*, 26(1), 16p.
4. Sand et al. (2018), "Differences in Subjective Well-being Between Older Migrants and Natives in Europe", *Journal of Immigrant and Minority Health*, 20, p.83-90
5. Silva et al. (2020), "Can the internet reduce the loneliness of 50+ living alone?", *Information, Communication and Society* (first online), 17p.
6. Nekola et al. (2018), "Job change in later life: A process of marginalization?", *Educational Gerontology*, 44(7): p.403-415

Vragen over deze brochure of deelname aan het onderzoek?

Dr. Jorik Vergauwen | 03 265 55 39
Martine Vandervelden | 03 265 55 31
Sint-Jacobstraat 2, 2000 Antwerpen
share@uantwerpen.be | www.share-project.be

RESULTATENBROCHURE SHARE "50+ IN EUROPA"

Hoe we ouder
worden in Europa

Hoe worden uw gegevens gebruikt?

De enquêtegegevens die verzameld worden in het onderzoeksproject SHARE “50+ in Europa” vormen een belangrijke basis voor het wetenschappelijk onderzoek naar vergrijzing van de bevolking. Ongeveer 480.000 interviews werden afgenomen bij meer dan 140.000 personen uit 28 Europese landen en Israël sinds 2004. Meer dan 13.000 wetenschappers maken gebruik van deze gegevens, die reeds aanleiding gaven tot ruim 3.200 wetenschappelijke publicaties. De resultaten leveren bruikbare inzichten op voor huidig en toekomstig beleid.

Deze brochure bevat enkele voorbeelden van resultaten die op basis van SHARE-data werden bekomen.

COVID-19 pandemie

Het uitstellen of wegvallen van de gepaste medische zorg als gevolg van de pandemie, treft vooral kwetsbare personen.¹ In de bevroegde landen werd in het voorjaar van 2020 vooral het uitstellen van geplande medische zorg (bv. een ingreep of doktersbezoek) genoemd als reden voor het niet krijgen van gepaste zorg (25% van de respondenten). Het uitstellen van geplande zorg werd vaker aangegeven in België (35%) dan het Europese gemiddelde. Opvallend is dat vooral vijftigplussers met een slechte gezondheid, en die moeilijk de eindjes aan elkaar kunnen knopen, aangaven dat ze medische zorg die ze nodig hadden misten. Dit zou kunnen verklaard worden door het feit

dat deze groep nog sterker gezondheidsrisico's probeerde te vermijden of moeilijker een weg vond in de reorganisatie van de gezondheidszorg tijdens de eerste coronagolf.

Ouderen hebben (minstens) evenveel contact met uitwonende kinderen tijdens de coronacrisis dan daarvoor.² Ondanks de coronamaatregelen hadden 65-plussers op het einde van de eerste coronagolf even vaak of zelfs vaker contact met hun volwassen, uitwonende kinderen dan vóór de pandemie, fysiek en digitaal contact samengeteld. En dat is goed nieuws, want regelmatig ouder-kind contact biedt bescherming tegen sociale isolatie en gevoelens van eenzaamheid op latere leeftijd. Wellicht zochten ouderen vaker contact met hun kinderen (of vice versa) dan voorheen, als een manier om met zorgen en angsten om te gaan. Tegelijkertijd vingen sommige ouderen hun kleinkinderen mogelijk vaker op tijdens de coronacrisis. Een laatste mogelijke verklaring houdt verband met de toegenomen nood aan informele zorg. Doordat professionele zorg in sommige gevallen moeilijker te krijgen was, waren ouderen meer op hun kinderen aangewezen.

Woonmobiliteit en migratie

Verhuizen in de kindertijd stimuleert verhuisgedrag in het latere leven.³ Op basis van bevragingen over de kindertijd en levensloop blijkt dat wie een verhuizing meemaakt in de kindertijd, en tijdens de jonge adolescentie in het bijzonder, een grotere kans heeft om te verhuizen gedurende de volwassen levensfase. Dit verband is vooral aanwezig in landen waar mensen gemiddeld gezien niet vaak verhuizen (bv. België).

Dit resultaat wijst erop dat verhuizen mogelijk deels aangeleerd gedrag is tijdens de kindertijd en dat de beslissing om te veranderen van woonplaats gevoed wordt met vroegere ervaringen. Vooral het leren omgaan met de veranderingen en ontwrichtingen die kunnen gepaard gaan met verhuizen (bv. verlaten van familie en vrienden, verandering van leefomgeving, zoeken van nieuw werk en sociale contacten) zou hier een rol bij kunnen spelen.

Vijftigplussers met een migratie-achtergrond vertonen lager welbevinden dan wie woont in geboorteland.⁴ Respondenten die in een ander land zijn geboren dan waar hun SHARE-interview werd afgenomen, zijn voornamelijk van Noord- en Centraal-Europese herkomst (36%). Niet-Europese migranten vormen de tweede grootste groep (31%), terwijl Oost- (16%) en Zuid-Europese (16%) migranten de kleinste aantallen vertegenwoordigen. Opvallend is dat die laatste drie herkomstgroepen meestal lager scoren op vragen naar geluk en welbevinden dan respondenten zonder migratieachtergrond. Hoewel factoren zoals nationaliteit, gezondheid en financiële situatie hiervoor een belangrijke verklaring vormen, blijven de verschillen bestaan als we hier rekening mee houden. Tot slot is het welbevinden van oudere migranten hoger in landen die een open beleid voeren ten aanzien van familiehereniging, met andere woorden, wanneer familie eenvoudiger toegang krijgt tot het bestemmingsland.